

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **J. S.**, zastoupený advokátem JUDr. Zbyňkem Kašpárkem, LL.M., sídlem Pod Štěpem 5, Praha 15, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2023, č. j. MPSV-2023/87138-911, č. j. MPSV-2023/87127-911 a č. j. MPSV-2023/87122-911, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 8. 2024, č. j. 16 Ad 20/2023 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Zbyňku Kašpárkovi, LL.M., se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2 600 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek městského soudu

[1] Žalobce požádal o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a o dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby újmy na zdraví (dále jen „dávky pomoci v hmotné nouzi“). Úřad práce ČR – krajská pobočka pro hl. m. Prahu (dále jen „správní orgán“) zamítl všechny jeho žádosti kvůli nedoložení dokladů požadovaných ve výzvě ze dne 11. 11. 2022 dle § 49 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), rozhodnutími (dále jen „prvostupňová rozhodnutí“) ze dne 10. 1. 2023, č. j. 1736/2023/AAC (příspěvek na živobytí); ze dne 13. 1. 2023, č. j. 2536/2023/AAC

(mimořádná okamžitá pomoc) a č. j. 2532/2023/AAC (doplatek na bydlení). Žalovaný v záhlaví označenými rozhodnutími zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňová rozhodnutí. Žalobce brojil proti rozhodnutím žalovaného správní žalobou. Zpochybňoval závěr, že nedoložil potřebné doklady a nevysvětlil transakce na předloženém výpise z účtu u Equa bank.

[2] Městský soud v Praze žalobu zamítl. Zabýval se námitkou žalobce, že správnímu orgánu předložil výpisy z kreditní karty vedené u Hello bank!; tu však následně neshledal důvodnou. Dále uvedl, že i výpis z účtu vedeného ke kreditní kartě lze získat, přesto jej žalobce nepředložil, a navíc správnímu orgánu neumožnil údaje zjistit přímo u banky. Městský soud dále uzavřel, že žalobce nevyhověl výzvě správního orgánu ze dne 11. 11. 2022, neboť důvěryhodně nevysvětlil původ svých finančních prostředků a nedoložil rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, posudek o invaliditě, ani doklad o výši měsíčních příjmů.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu rozsáhlou kasační stížností a navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek společně s rozhodnutími žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, nebo aby zrušil napadený rozsudek a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel předně namítal, že mu městský soud chybně vytkl nedostatečnou součinnost. Soud vůbec nezkoumal, zdali stěžovatel mohl předložit požadované listiny pro posouzení nároku na dávku. Stěžovatel si na svůj účet vedený u Equa bank posílal přes sběrný účet banky finanční prostředky ze své kreditní karty vedené u Hello bank!. Tuto okolnost doložil výpisy z Hello bank! za požadované období. Jednalo se o výpisy z úvěrového účtu. Kromě toho správnímu orgánu předložil také rozhodnutí o invalidním důchodu a pokračování nepřetržité nemocenské. Městský soud se však těmito listinami nezabýval a neobjasnil, zdali měl stěžovatel předložit výpisy z účtu č. X, nebo vysvětlit platby na účtu u Equa bank. Soud nesprávně směšoval různé stěžovatelovy účty. Závěr soudu o tom, že stěžovatel vlastnil výše označený a správnímu orgánu nedal souhlas k tomu, aby si výpis z účtu obstaral přímo u banky, nemá oporu ve správním spisu.

[5] Stěžovatel ve druhé kasační námitce vytýkal městskému soudu, že nezjistil stav věci bez důvodných pochybností. Nevyslechl stěžovatele, úřední osoby, a neprovedl důkaz výpisy z Hello bank!. Stěžovatel dále poukazoval na vady napadeného rozsudku. Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku nevysvětlil, o jaké provedené důkazy opřel svá skutková zjištění; pouze uvedl výčet důkazů provedených ve správním řízení a na jejich základě učinil souhrnná skutková zjištění. Napadený rozsudek je nadto zmatečný, protože jeho argumentace v bodě 21 napadeného rozsudku týkající se jeho bankovních účtů je protichůdná a vzájemně rozporná. Stěžovatel konečně namítal, že městský soud neposoudil námitku podjatosti úřednic a celého úřadu zachycenou v protokolu ze dne 5. 12. 2022.

[6] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu. Upozornil, že stěžovatel nevysvětlil opakované příchodí platby a nedoložil rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, posudek o invaliditě, ani doklad o výši měsíčních příjmů potvrzený

pokračování

zaměstnavatelem. Stěžovatel nevyhověl výzvě ze dne 11. 11. 2022, neobjasnil všechny okolnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku pomoci v hmotné nouzi (zejména své majetkové poměry), pročež žalovaný zamítl jeho žádosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. V souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud odmítne kasační stížnost jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikurní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského/městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[8] Kasační stížnost je **nepřijatelná**.

[9] Nejvyšší správní soud se však nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku městského soudu. Shledal přitom, že napadený rozsudek splňuje beze zbytku kritéria přezkoumatelnosti (viz např. rozsudky ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38). Z jeho odůvodnění je zjevné, že soud rozhodnutí žalovaného přezkoumal a že se žalobními námitkami zabýval. Z rozsudku jsou patrné úvahy, z nichž soud vycházel, a je seznatelné, z jakých důvodů soud ke svým závěrům dospěl. Kasační soud přitom neshledal, že by městský soud převzal jenom závěry žalovaného, aniž by věc sám řádně posoudil nebo že by rozsudek obsahoval protichůdnou, paušalizující nebo jinak nepřípustnou argumentaci.

[10] Argumentace stěžovatele v převážné míře brojí proti důvodům rozhodnutí žalovaného, nikoliv napadeného rozsudku, a rovněž zásadním způsobem překračuje omezenou a kusou žalobní argumentaci (stěžovatel vytýká kupříkladu nevypořádání námitky podjatosti úřednic, neprovedení řady důkazů apod, aniž by tyto námitky uplatnil dříve). Tyto námitky jsou však nepřípustné dle § 104 odst. 4 s. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2020, č. j. 7 Afs 106/2009 - 77, ze dne 12. 5. 2022, č. j. 8 Azs 38/2020 - 64, ze dne 30. 6. 2022, č. j. 2 Afs 115/2020 - 42 nebo ze dne 14. 12. 2021, čj. 10 Ads 101/2020-39, bod 14). Jako přípustnou námitku tak s ohledem na formulaci žalobní argumentace kasační soud vyhodnotil pouze pasáže týkající se platebních účtů a výpisů z bank; ta ale nemohla založit přijatelnost kasační stížnosti, jak soud odůvodní dále.

[11] K uplatnění kasační argumentaci je třeba předeslat, že smyslu institutu přijatelnosti kasační stížnosti by zjevně odporovalo, pokud by se měl kasační soud zabývat vytvářením judikatury ohledně dílčích skutkových otázek (usnesení NSS z 29. 1. 2024, č. 8 As 241/2022 - 25, bod 13). K tomu lze dodat, že je to především městský soud, který je oproti Nejvyššímu správnímu soudu povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Zásah ze strany Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu výjimečný a omezuje se zpravidla na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz rozsudky NSS z 1. 3. 2017, č. 6 As 256/2016 - 79, bod 21, či z 13. 5. 2020, č. 6 Afs 7/2020 - 52, bod 23). Nejvyšší správní soud má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl městský soud, pouze tehdy, byl-li závěr ohledně skutkových otázek zatížen hrubou vadou. Muselo by se tedy jednat o skutečně zásadní pochybení městského soudu (viz kupříkladu usnesení ze dne 13. 8. 2024, č. j. 8 As 121/2024 - 31).

[12] Jediná přípustná argumentace stěžovatele tak směřuje proti požadavku správního orgánu na doložení výpisů z účtů. Jak však správně uvedl již městský soud v bodě 31 napadeného rozsudku, správní orgány zamítnutí žádosti stěžovatele postavily na nedodání celé řady dalších dokumentů. Soud k tomu konkrétně uvádí, že *„ze správního spisu neplyne, že by žalobce doložil rozhodnutí o invaliditě ani posudek o invaliditě. Co se týče dokladů o jeho příjmu od zaměstnavatele, bylo žalobcem doloženo pouze pracovní smlouva. Doklad o příjmu měl být žalobcem „zmačkan“ při jednání dne 5. 12. 2022“*. Kasační soud souhlasí s městským soudem, že stěžovatel nad rámec obecného tvrzení (o doložení těchto listin) tuto skutečnost nijak neprokázal a ze správního spisu vyplývá opak. I kdyby proto argumentace týkající se výpisů z účtů byla důvodná, nezaložila by přijatelnost podané kasační stížnosti. Nejednalo by se totiž o judikaturou požadovanou *„hrubou vadu“*, resp. zásadní pochybení městského soudu.

[13] K povinnosti osvědčit rozhodné skutečnosti pro nárok na dávku se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 19. 4. 2016, č. j. 6 Ads 219/2015 - 30, kde uvedl, že *je to stěžovatelka, kdo má povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku a v případě jejího nesplnění jí mj. brozí odejmutí této dávky. Když v řízení vyvstala potřeba doložit určité skutečnosti a doklady, prvostupňový orgán stěžovatelku řádně vyzval (viz výše) a poučil o následcích nesplnění výzvy. Bylo poté pouze na stěžovatelce, aby na výzvu relevantním způsobem reagovala. Když stěžovatelka požadované skutečnosti neosvědčila a doklady nedoložila, neměl správní orgán důvod ani povinnost za stěžovatelku cokoli dohledávat*.

[14] Dále z judikatury kasačního soudu vyplývá, že pokud příjemce dávky rozhodné skutečnosti neosvědčí, porušuje svou povinnost vyplývající z ustanovení § 49 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi a vystavuje se tím zároveň následkům předvídaným v ustanovení § 49 odst. 5 a 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, tzn. zamítnutí žádosti, zastavení výplaty dávky či jejímu odnětí, či případně uložení pořádkové pokuty (viz např. rozsudky ze dne 19. 4. 2016, č. j. 6 Ads 219/2015 - 30, ze dne 22. 3. 2017, č. j. 3 Ads 90/2016 - 46, ze dne 12. 11. 2021, č. j. 5 Ads 406/2020 - 29, na které ostatně poukazuje sám stěžovatel). Městský soud přitom projednávanou věc posoudil plně v souladu s touto judikaturou.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[15] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou kasačního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikатурnímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení městského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, či ze dne 25. 8. 2021, č. j. 1 Azs 119/2021 - 55). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

[17] Pro určení výše nákladů na zastoupení se užije vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Soudem ustanovený zástupce stěžovatele učinil celkem dva úkony právní služby, kterými jsou první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem, a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu]. Za každý úkon právní služby tak náleží zástupci mimosmluvní odměna ve výši 1 000 Kč. Kasační soud tedy přiznal zástupci stěžovatele odměnu za dva úkony právní služby ve výši 2 x 1 000 a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy částku 2 600 Kč. Další úkon spočívající v další poradě s klientem Nejvyšší správní soud nepřiznal, neboť zástupce stěžovatele nedoložil, že by ve věci proběhla jiná porada, než ta ze dne 19. 11. 2024, která však je součástí úkonu „převzetí a přípravy zastoupení“. Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 2 600 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. ledna 2025

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu

